

Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların İçerik Analizi

Murad Allahverdiyev
Orcid: 0000-0002-0113-9608
Yakın Doğu Üniversitesi
murad.allahverdiyev@neu.edu.tr

Öz

Bu çalışmanın amacı görsel sanatlar eğitimi ile ilgili Google Scholar indeksinde son beş yıl içerisinde yayınlanmış ve olan çalışmaların içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Analiz altı ölçüte göre yapılmıştır buna göre Çalışmaların Yayınlanma Yıllarına, Yayınlandıkları Dillere Yöntemler, Kullanılan Veri Toplama Araçları ve Sayfa Sayılarına Göre dağılımları incelenmiştir olarak belirlenen aralık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Verilerin toplanması bölümünde Google scholar veri tabanının da tarama ölçütleri ise son 5 yıl için filtre uygulanarak anahtar kelime olarak eğitimde görsel sanatlar, görsel sanatlar eğitimi kullanılmıştır verilerin analiz kısmında ise elde edilen çalışmalar ölçütlere göre Excel sayfalarında ayrıştırılmış ve yüzde ile frekans dağılımları ile birlikte tablolastırılacak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar, Eğitim, Görsel Sanatlar eğitimi

Content Analysis Of Academic Studies For Visual Arts Education

Abstract

The aim of this study is; It is to examine the studies on visual arts education published in the Google Scholar index in the last five years with content analysis method. The analysis was made according to five criteria, and accordingly, the distribution of the studies was examined according to the Publishing Years, the Languages in which they were Published, the Methods, the Data Collection Tools Used and the Number of Pages. Google scholar database was used for data collection. Screening criteria were filtered for the last 5 years, and visual arts and visual arts education were used as keywords in education. In the analysis part of the data, the studies obtained were decomposed in Excel sheets according to the criteria and interpreted by aggregating with percentage and frequency distributions.

Keywords: Visual Arts, Education, Visual Arts education

Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların İçerik Analizi

Giriş

Sanat, insanlık tarihinin varoluşundan günümüz dünyasına kadar geçen sürede insanların yaşamının her alanının bir parçası olmuş ve bireylerin hissettiklerini, duygularını ve düşüncelerini karşı tarafa aktarmasını sağlayan en önemli araçlardan biridir. İnsanlık tarihi içerisinde sanatçılar sanatın anlamını ortaya koyarak, tarihi süreç içerisinde birçok alanda yaratıcılıklarını değişiklik eserlerinde göstermiştir (Gençalp, 2019).

Bireylerin bu değişimlere olanak sağlamasında eğitimin etkisi ise küçümsenemez. Sanatçıların ve bireylerin gelişmeler ile birlikte yeniliklere açık kendini daha iyi ifade edebilen eleştirel düşünme becerisine sahip bireyleri yetiştirmek eğitimin genel amaçları içerisinde yer aldığı söylenilebilir. Sanat eğitimi de bireylerin kendilerini sanatsal çalışmalar ile ifade edebilmelerini, sanata günlük yaşam içerisinde de fazla yer vermelerini amaçlamaktadır. Bu amaçların gerçekleşmesi için ise görsel sanatlar eğitimi; resim, heykel seramik, fotoğraf ve grafik gibi dallarda bilgi ve becerilerin gelişmesini temel alan bir öğretim programını kişiye aktarmaktadır (Asiltürk, 2019).

Eğitim çağı gereksinimleri itibarı ile sürekli gelişmekte ve bu görsel sanatlar dersinin işleyişine de etki etmektedir. Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler ile birlikte eğitimin öğrenme öğretme süreci içerisinde pozitif iklim görüşlerinin artması ile birlikte infografiklerin kullanılması, ders kitaplarının tamamen etkin değil sadece temel materyal olarak yer alması ve sosyal medyanın da eğitimin bir parçası olması görsel sanatlar eğitiminin de farklı bir boyuta doğru ilerlemesini ve kendisini geliştirmesini sağlamıştır (Demir, 2020; Nacak, Baglama, Demir, 2020; Yücesoy, Demir, Bastas, Baglama, Oznacar, 2020 ; Baglama, Yücesoy, Uzunboylu, Özcan, 2017).

Dünyadaki bu gelişmeler paralelinde de Türk eğitim sisteminde de görsel sanatlar eğitiminin tasarım ağırlıklı yönelimin ve yeniden yapılandırıcı yaklaşımının paralelinde bir anlayışın hâkim olduğu söylenilebilir. Eğitim kademelerinde görsel sanatlar eğitimi önce, resim iş, daha sonra ise görsel sanatlar olarak da adlandırılan sanat eğitiminin gerçekleştiği görülmektedir. Bugün görsel sanatlar eğitiminin gelişimi düşünüldüğünde ise siyasi ve toplumsal değerlerin yönlendirmesi dışında görsel sanatların nasıl algılandığı ve nasıl aktarım yapılacağı hakkında gerek öğretmenlerin, öğretmen adayların, öğretmen adaylarını yetiştiren akademisyenlerin ve bu sanatı icra eden kişilerin görsel sanatlara, görsel sanatlar eğitimine ve görsel sanatlar dersine yönelik algılarının ortaya koyulması günümüz eğitim sistemi içerisindeki beklentilerin ortaya çıkmasına son derece faydalı olacağı söylenilebilir (Alakuş , Mercin, Ayaydın, Vural, Tuna, Yılmaz, 2011).

Görsel sanatlar dersi eğitim kurumlarının ilköğretim ve orta öğretim kademelerinde yer alan öğrencilerin yaşantıları içerisindeki geçişlere zenginlik katan ve yapmış oldukları ürün hakkında etkin bir düşünce içerisine girmesini sağlayan sürekli aynı konuların işlenmediği ve aktif katılımlarının ön planda olduğu bir derstir (Collingwood, 2005).

Görsel sanatlar eğitiminin bu özellikleri öğrencilerin yaratıcılıklarının artmasına ve pozitif bir eğitim ortamı içerisinde yer alarak geliştikleri söylenilebilir. Eğitim içerisinde özellikle görsel sanatlar eğitiminin etkileyen paydaşların en önemlileri olan öğrenci, öğretmen ve akademisyenlerin görüşlerinin alınması son derece önemli iken bu alanda yapılan çalışmaların takip edilmesi hangi yıllarda ne gibi değişikliklerin oluştuğunun görülmesi ve görsel sanatlar eğitiminin hangi boyutlarda yer aldığı belirlenmesi son derece önemlidir. Alanyazına bakıldığında görsel sanatlar eğitimi ile ilgili disiplinler arası birçok çalışma olmakla birlikte bu çalışmaları inceleyen araştırmalarında yer aldığı görülmektedir. Bu araştırmada ise bu çalışmalardan belirli noktalarda yer alan değişkenler ile görsel sanatlar eğitimi dersi ile ilgili yapılmış çalışmaların son 5 yıl içerisinde farklı değişkenler ele alınarak incelenmesi amaçlanmıştır. Be genel amaçtan hareketle “Görsel Sanatlar” eğitimi ile ilgili yapılmış araştırmaların;

Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların İçerik Analizi

Murad ALLAHVERDİYEV

1. Yayımlanma Yıllarına,
2. Yayımlandıkları Dillere,
3. Kullanılan Araştırma Yöntemlerine,
4. Kullanılan Veri Toplama Araçları,
5. Sayfa Sayılarına Göre dağılımlarının nasıl oldukları incelenecektir.

2.Yöntem

2.1.Araştırmanın Modeli

Görsel sanat eğitimi üzerine yapılan çalışmaların incelendiği bu araştırma da içerik analizi yöntemi kullanılmıştır içerik analizi; Belirli içeriklerin çeşitli değişkenler üzerinde sistemli ve tarafsız olarak incelenerek aktarılmasıdır. Başka bir ifade ile her hangi bir disiplin veya konu hakkında ortaya koyulmuş olan metinlerin içerisinde yer alan kelime ve karakterlerin çeşitli değişkenler açısından incelenerek sayısal veriler eşliğinde aktarılmasıdır (Seggie ve Bayburt, 2015; Brelson, 1952).

2.1.Tarama Ölçütleri

Görsel Sanat Eğitimi üzerine yapılan çalışmaların incelendiği çalışmalara ulaşmak için Google Scholar, veri tabanına "Görsel Sanatlar Eğitimi" ve "Eğitimde Görsel sanatlar" kelimeleri taratılarak ulaşılmıştır.

2.2.Verilerin Analizi

Çalışmaların analizi makalelerin, yayımlanma yılları, yayımlandıkları diller, kullanılan araştırma yöntemleri, kullanılan veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri ve sayfa sayıları Excel tablolarında listelenmiş ve sayısallaştırılmış yüzdeleri belirlenerek grafik ve tablolar halinde yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

1.Yayımlandıkları Yıllara Göre Dağılımı

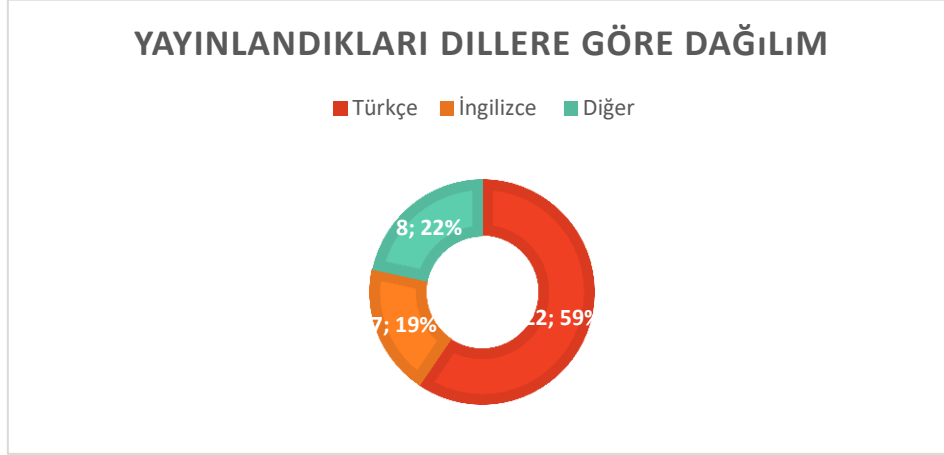
Tablo 1 Makalelerin Yayımlandıkları Yıla Göre Dağılımı

Araştırma Yılları	Makale Sayısı	Yüzdelerik %
2016	8	%21,6
2017	2	%5,4
2018	12	%32,5
2019	9	%24,3
2020	6	%16,2
Toplam	37	%100

Görsel sanatlar eğitimi üzerine yapılmış olan çalışmaların son beş yıl içerisindeki yayınlanma yıllarına göre dağılımı incelendiğinde ise en yoğun olarak %32,5 oran ile 2018 yılında makalelerin yayımlandığı görülmektedir 2018 yılında yayınlanmış olan makaleleri 2019 yılı %24,3 oran ile takip ederken en az yayın yapılan yılın ise 2017 yılı olduğu belirlenmiştir.

2.Yayınlandıkları Dillere Göre Dağılımı

Figür 1 Makalelerin Yayınlandıkları Dillere Göre Dağılımı

Çalışmaların yayınlanma dillerine göre dağılımına bakıldığında ise en fazla yayın yapılan dilin %59 oran ile Türkçe olduğu görülmektedir. Türkçe yayınlanan makaleleri %22 oran ile diğer seçeneği takip ederken İngilizce yayınlanan makalelerin 19 oran ile üçüncü sırada kaldığı belirlenmiştir.

3.Makalelerin Kullanılan Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

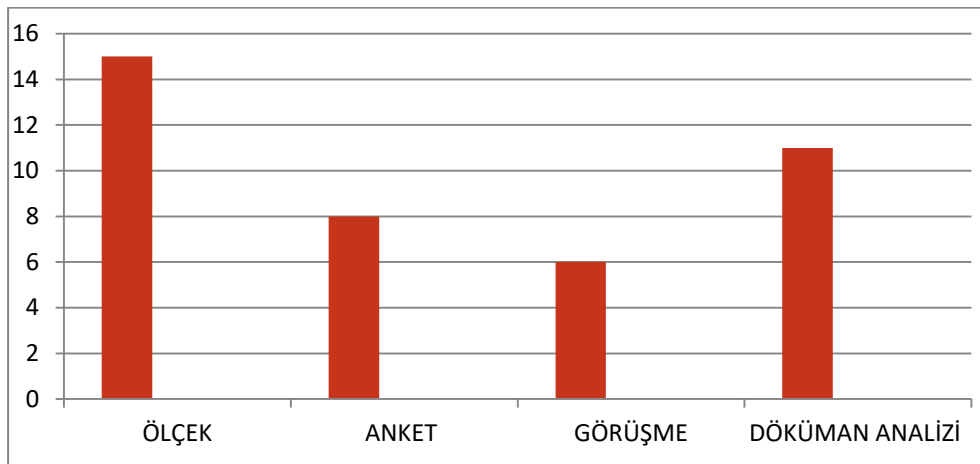
Tablo 2 Makalelerin Kullanılan Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemleri	Makale Sayısı	Yüzdeleri %
Nitel	14	%37,8
Nicel	17	%46
Karma	6	%16,2
Toplam	37	%100

Görsel sanatlar eğitimi ile ilgili son beş yıla ait ulaşılan makalelerde kullanılan araştırma yöntemlerine göre dağılımları incelendiğinde ise en fazla olarak %46 oran ile nicel araştırmaların kullanıldığı belirlenmiştir. Nicel araştırmaları %37,8 oran ile Nitel araştırma yöntemleri takip ederken Karma araştırmalar ise %16,2 oran ile en az kullanılan araştırma yöntemi olduğu belirlenmiştir.

4.Makalelerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı

Figür 2 Veri Toplama Araçlarının Dağılımı

Görsel sanatlar eğitimi ilgili makalelerde kullanılan veri toplama araçlarının dağılımına bakıldığında ise en fazla kullanılan veri toplama aracının 15 ile ölçek olduğu görülmüştür ölçeği 11 ile

Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların İçerik Analizi

Murad ALLAHVERDİYEV

doküman analizi takip ederken,8 adet anket en fazla kullanılan üçüncü veri toplama aracı olmuştur verilere göre ise en az kullanılan veri toplama aracının ise 6 ile görüşme olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Makalelerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Sayfa Aralığı	Çalışma Sayısı	Yüzdeler%
5-10	24	%64,8
11-20	12	%32,5
21-30	1	%2,7
Toplam	41	%100

Görsel sanatlar eğitimi üzerine yapılan çalışmaların sayfa sayılarına göre dağılımına bakıldığında ise en fazla makalenin yer aldığı sayfa aralığının %64,8 oran ile 5-10 sayfa aralığında olduğu belirlenmiştir 5-10 sayfa aralığını ise %32,5 oran ile 11-20 sayfa aralığı izlerken en az çalışmanın yer aldığı sayfa aralığı ise 21-30 sayfa aralığının olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında araştırmancının ilk alt problemi olan makalelerin yayımlandıkları yıllara göre dağılımı incelendiğinde ise son beş yıl içerisinde en fazla yayın yapılan yılın 2018 yılı olduğu en az yayın yapılan yılın ise 2017 yılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yücesoy ve Dağlı 2019 yılında “Teknoloji Liderliği “alanında yapılan çalışmaların içerik analizini yapmış bu araştırma neticesinden inceledikleri değişkenlerden biri de araştırmaların yayımlandıkları yıla göre dağılımlarıdır. Elde ettikleri sonuca göre ise bu araştırmadaki elde edilen sonucun tersine en fazla yayın yapılan yılın 2019 yılı olduğunu belirlemişlerdir. Buradan hareketle Görsel Sanatlar eğitimi üzerine yapılan çalışmalar ile teknoloji liderliği üzerine yapılan çalışmaların yıllara göre ve popüleriteye göre farklılık gösterebildiği söylenilebilir.

Araştırmancının ikinci alt problemi olan Makalelerin yayımlandıkları dillerine göre dağılımı incelendiğinde ise en fazla yayın yapılan dillerin Türkçe olduğu en az yayın yapılan dilin ise İngilizce olduğu sonucuna ulaşılmıştır Çelik (2016). Yenilikçilik konusunda yapılan doktora tezlerinin içerik analizini yapmıştır. Bu analizde tezlerin yayımlandıkları dillere göre dağılımına ilişkin elde ettiği sonuç bu araştırmadaki sonuç ile örtüşür bir şekilde Türkçe dillerine olan doktora tezlerinin daha yoğun bir şekilde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Buradan hareketle yenilikçilik konusunda yapılan doktora tezleri ile “Görsel Sanatlar Eğitimi” alanında yapılan makale çalışmalarının yayımlandıkları diller açısından aynı şekilde örtüştüğü söylenilebilir.

Araştırmancının üçüncü alt problemi olan makalelerde kullanılan araştırma yöntemlerine göre dağılımı incelendiğinde ise “Görsel Sanatlar Eğitime” yönelik çalışmalarda en fazla nicel araştırmaların kullanıldığı nicel araştırmaları ise nitel araştırmalar takip ederken en az kullanılan araştırma yönteminin ise karma araştırma yöntemleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bicen ve Demir (2020) Eğitimde Artırılmış gerçeklik ve infografik kullanımına yönelik çalışmaların içerik analizini yaptıkları araştırmada çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemlerine göre elde ettikleri sonuçta bu araştırmada elde edilen sonucu desteklercesine Nicel araştırmaların daha yoğun bir şekilde kullanıldığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmancının dördüncü alt problemi olan görsel sanatlar eğitime yönelik çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları incelendiğinde ise en fazla kullanılan veri toplama aracının ölçekler olduğu ölçekleri ise doküman analizi takip ederken en fazla kullanılan üçüncü veri toplama aracının ise anketler olduğu görülmektedir en az kullanılan veri toplama aracının ise görüşme olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İşlek ve Hürsen (2014) Eleştirel düşünmenin yer aldığı çalışmaların içerik analizini yapmış oldukları araştırmada ise çalışmalarda yer alan veri toplama araçlarını incelemişlerdir. Buna göre elde

Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların İçerik Analizi

Murad ALLAHVERDİYEV

ettikleri sonuç bu araştırmada elde edilen sonucu destekler nitelikte olup en çok kullanılan veri toplama araçlarının ölçek olduğunu belirlemişlerdir. Araştırmanın beşinci ve son alt problemi olan görsel sanatlar eğitiminde yer alan makalelerin sayfa sayılarına göre dağılımından elde edilen sonuçlara bakıldığında ise en fazla araştırmanın yer aldığı sayfa sayısı aralığının 5-10 olduğu sonucuna ulaşılırken en az araştırmanın 21-30 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynakça

- Alakuş, A. O., Mercin, L., Ayaydın, A., Vural, D. Ü., Tuna, S. & Yılmaz, M. G. (2011). Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Asiltürk, S. (2019) Türkiye’de Görsel Sanatlar Dersinin Tarihsel Gelişimi ve Paydaşların Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Algı Ve Beklentileri”, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bağlama, B., Yucesoy, Y., Uzunboylu, H., & Ozcan, D. (2017). Can infographics facilitate the learning of individuals with mathematical learning difficulties. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education*, 5(2), 119-128.
- Berelson, B. (1952). Content analysis in communication research. Illinois: The Free Press, Glencoe.
- BICEN, H., & DEMİR, B. (2020). A Content Analysis on Articles Using Augmented Reality Technology and Infographic in Education. *Postmodern Openings/Deschideri Postmoderne*, 11.
- Collingwood, R. G. (2005). Tarihin İlkeleri. (A.H. Aydoğan, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. (Orijinal çalışma 1999 yılında yayınlanmıştır)
- Demir, B. (2020). Evaluation of social studies teaching textbooks. *International Journal of Learning and Teaching*, 12(1), 17-29.
- Gençalp, B. (2019) Dijital Araçların Görsel Sanatlar Dersinde Kullanılmasının Öğrencinin Yaratıcılığına Yönelik Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- İşlek, D., & Hürsen, Ç. (2014). Evaluation of critical thinking studies in terms of content analysis. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 131(2006), 290-299.
- Nacak, A., Bağlama, B., & Demir, B. (2020). Teacher Candidate Views on the Use of YouTube for Educational Purposes. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 10(2), e202003.
- Seggie, F. N., & Bayyurt, Y. (2015). Nitel araştırma. Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları. Ankara: Anı Yayıncılık
- Yucesoy, Y., & DAĞLI, G. (2019). EVALUATION OF THE STUDIES ON TECHNOLOGY LEADERSHIP: A CONTENT ANALYSIS. *Near East University Online Journal of Education*, 2(1), 58-68.
- Yucesoy, Y., Demir, B., Bağlama, B., Bastas, M., & Oznacar, B. (2020). Secondary Education Teachers and School Administrators’ Views on Positive Organizational Climate. *Near East University Online Journal of Education*, 3(1), 12-21.